

**“ІСТОРІЯ РАННЬОГО ДИТИНСТВА...”
В РОМАНІ ВДРОЗДА “ПРИШЕСТЯ”**

У літературному просторі ХХ ст. особливе місце посідають твори про дитинство, створені на біографічній основі, згадаймо автобіографічні повісті “Гуси-лебеді летять...”, “Щедрий вечір” М.Стельмаха, “Зачарована Десна” О.Довженка, “Дитинство” Ю.Смолича. Теми формування й розвиток особистості актуалізовані і сьогодні в автобіографічній прозі (А.Дімаров, І.Жиленко, В.Лопата, Д.Міщенко, В.Дрозд та ін.). До її аналізу, у тому числі й творів І.Жиленко “*Номо feriens*”, В.Дрозда “Музей живого письменника”, “Острів у вічності” зверталися літературознавці М.Жулинський, О.Галич, В.Сулима, Г.Маслюченко, Т. Гажа тощо. Однак роман В.Дрозда “Пришестя” (1999), побудований на автобіографічному матеріалі, поки що не привернув пильної уваги критиків. Як зазначив В.Дрозд в останньому романі, “лебединій пісні”, “Острові у Вічності”, “...світ дитинства – праоснова, матриця усіх світів <...>. Дитинство для творця – альфа і омега, початок і кінець...” [2, с. 64]. Це й зумовило тему статті, необхідність розгляду зображення дитинства письменника періоду повоєнних років, проблем, з якими він зустрівся вперше, коли входив у світ, адже формально – це роман про дитинство В. Дрозда, а фактично – про дитинство покоління майбутніх шістдесятників.

Н.Шкоропат зауважує, що “кожен художній твір має у своїй основі якусь центральну асоціацію, яка образно передає його проблематику <...> і указує на його ідейне спрямування. Доволі часто така асоціація-образ сконденсовано виноситься письменником у заголовок твору” [8, с. 88-94]. У назві роману “Пришестя” В.Дрозда закодовано думку про народження особистостей, яких соціалістичне суспільство вважало загрозою для свого розвитку. “Особистість – найбільший, найзагрозливіший ворог соціалізму” [3, с. 304], – підсумовує автор. З його точки зору, трагічні події суспільних катаклізмів наклали відбиток на формування духовного світу особистостей ще в дитинстві й спричинили появу течії шістдесятників: “ПРИШЕСТЯ шістдесятників – пришестя ОСОБИСТОСТЕЙ (виділено автором – Л.Я.), таких різних, таких самобутніх, таких неповторних” [3, с. 304].

В авторській розповіді В. Дрозда поєдналися безпосередність дитячого сприймання (малого Хлопчика) і мудрість досвідченої людини (зрілого оповідача, який згадує свої дитячі роки). У структурі роману В.Дрозда “Пришестя” поєднано автобіографічні епізоди, сучасні оцінки давніх подій, ліричні відступи, що порушують хронологічну лінію сюжету. Спогади будуються на картинах і образах, які постають в уяві й пам’яті письменника (мати й батько, сестри, дім-хата, односельці – Палажка Лозова, Опанас Коршак, дід Ладимир) і допомагають розкрити вплив оточення й

навколишнього світу на самосвідомість і світогляд дитини. У центрі сюжету – осмислення вічних питань: щастя й страждання, життя і смерті, любові й ненависті з двох хронологічно віддалених точок зору, а саме: головного героя, малого Хлопчика, носія спогадів, і оповідача, зрілого майстра, який свої переживання, відчуття пропускає через власний гіркий життєвий досвід.

В.Дрозд констатує, що своє дитинство відображав у повістях і романах, наголошуючи на зацікавленості воєнними і повоєнними роками. Зрілий майстер – єдиний, хто пам'ятає сьогодні себе, “хлопчика з живими, чіпкими до навколишнього світу очима” [3, с. 156] із того минулого часу. А інші (родичі, односельці) – на кладовищі Петрушина, там на хрестах знаходиться “К Н И Г А мого дитинства”. Таким чином, оповідач роману порушує питання історичної пам'яті й часу. “Лише в мені ще живе пам'ять про людей, схоронених у тій землі, під цією зеленою трав'яною скоринкою. І пам'ять ця, як не дивно, з роками, десятиліттями не тане, як паморозь на вікнах нашої хатини з дозріванням дня, навпаки, стає рельєфнішою, глибшою, виразнішою” [3, с. 156]. Письменник вбачає свій обов'язок у розповіді про односельців, хуторян. Аналогічна проблема є однією із основних і в “книзі книг” – романі-дилогії В.Дрозда “Листя землі”, для створення якого автор ретельно збирав, занотовував спогади багатьох людей, свідчення односельців, щоб ожила і промовила голосами до сучасників історична пам'ять поколінь – те “енергетичне джерело, яке підживлює національну свідомість, не дає їй згаснути” [4, с. 45]. В.Дрозд започаткував збереження історичної пам'яті поліського Краю, яка “запульсувала” на сторінках його творів і зокрема в романі “Пришестя”. Минулий час опоетизовано проголошено “сувоєм полотна, зітканого із ниток миттєвостей” [3, с. 156], будь-яка з них є для зрілого оповідача “самоцінною і неповторною”. Кожна мить часу розподілялася на секунди, хвилини, дні, що поєднувалися в картини дитинства хлопчика. З точки зору мудрого досвідченого оповідача, час – незбагненна категорія, і прагнення мудреців пояснити її все одно будуть базуватися на висловлюваннях давніх китайців: “Швидкоплинне земне життя, пропливе умить воно”... або “Життя людини – як роса уранці...” [3, 157].

Розгорнута В.Дроздом оповідь в романі “Пришестя” про “історію раннього дитинства” дає уявлення про цілу епоху – радянського ладу, соціалістичних порядків, цей період автор називає “цілісіньким життям, складним, трагічним, в чомусь глибшому, внутрішньому, – і щасливим” [3, с. 161]. Трагічність закорінена в життєвих реаліях: голоді, війні, сирітстві; щастя – у духовній наповненості від спілкування з рідними, природою. Важливе місце у спогадах Хлопчика, головного героя роману, посідають картини про самостійний шлях на вершини – на піч, “піднебесся земного світу”. Зорова й чуттєва пам'ять Хлопчика зберігали цей притулок до найдрібніших деталей: спочатку подолання страху перед подорожжю вгору, наступний крок – нога в печурці в комині, далі – хапання руками за край рядна, “яким застелено черинь, ще одне відчайне зусилля – і ти на черені. Піч – пуп світу, який у тобі і в якому – ти” [3, с. 177]. І незвичайна радість від перемоги: “Я, САМ!” Перебування на печі розвинуло в Хлопчикові схильність до усамітнення та фантазування. Як зазначав уже зрілий

майстер, “Колективіста з мене так і не вийде. Був, є і залишуся до кінця днів своїх людиною з Хутора. Одна із найхарактерніших рис т в о р ч о ї (виділено автором – Л.Я.) особистості. Ніколи не любив і не люблю масу, череду людську, любив і люблю окрему людину з усіма її так званими позитивами і негативами” [3, с. 239].

Дім і сім’я в контексті роману В.Дрозда “Пришестя” – це два самодостатні образи (дім – конкретна споруджена людськими руками будівля; сім’я – мати, батько, сестри, Хлопчик), що екстрапольовані на образи рідної землі, свого роду, народу з давньою і трагічною історією. Письменник лаконічно подає відомості з історії свого села і роду, які знайшов у сімдесяти роки в архіві. Опис села Петрушин в “рум’янівському переписові”, згадки про прадідів та прабабів спрямовують В.Дрозда на висновок – “я – з предків козак” [3, с. 160]. Козацька вдача та наполегливість – характерні риси підростаючого Хлопчика (через нестатки навіть атестат про закінчення середньої школи змушений був викупити після першої зарплатні у редакції районної газети). Як провідну ознаку свого покоління автор визначає нестримне бажання вчитися. Шлях до освіти на початковій стадії реалізується Хлопчиком через підручники сестер, запам’ятовування літер, складання їх у слова, потім – пізнання світу із книг. Нестримна жага до нового висвітлюється В.Дроздом в епізоді про ознайомлення з брошуркою про Всесвіт. Учитель привіз її з міста і пообіцяв дати на одну ніч почитати, і руки усіх однокласників простяглися до неї. Порівняння лісу дитячих рук з крильцями, на яких полетить у майбутнє покоління, утворює багатство духовних цінностей, що й прокоментовано зрілим оповідачем-автором: “Простягнені до брошурки дитячі руки, ліс рук, – то крильця, які з часом зміцніють, виростуть, на них моє покоління полетить у своє майбуття... Нас палила д у х о в н а (виділено письменником – Л.Я.) спрага” [3, с. 269].

Символічною пам’яттю шкільним рокам і учителям виступає у романі образ саду. Прикметна особливість селянського обійстя – наявність саду поруч із хатою. У романі хата – це школа, де більшу частину часу проводить велика сім’я школярів та учителів. “Годі собі уявити селянську хату без зеленого садочка, у комплексі вони становлять мікрокосм селянського життя: сад біля хати – ознака добробуту, затишку, споконвічного ладу” [1, с. 61]. Павло Павлович, викладач ботаніки, запропонував учням збирати насіння з яблук і груш, потім перемішав з піском і посадив на грядці. Через три роки Хлопчик з друзями висадили саджанці біля школи, коли вчителя уже не стало. Минули роки, школу перенесли у центр села, а сад лишився над яром на схилі як спогад про добрі справи.

Образ дому є уособленням поняття “рідна земля”, що включає в себе і сільські пейзажі, і двір біля хати, і Загальний двір, і навколишні поля. Рідна земля наповнила майбутнього митця відчуттям вічності, що поєднало в єдине ціле часові координати та покоління, сформувала його душу через спостереження за гармонійним станом довкілля: “Розлогий кущ полину на вівсяному полі < ... > вбирає в себе усі кольори – і землі, і неба, і трав, вбирає і – випромінює в душу твою чутливу, що бринить, як напнута туга струна” [3, с. 163]. Хлопчик, як і Михайлик М.Стельмаха з повісті “Щедрий вечір”, як і Довженків Сашко із кіноповісті “Зачарована Десна”, весь у світі

природи, розуміє її. Згадаймо, сповнені доброти й краси взаємини людини й природи, коли батько, принісши додому зайця з відрізаним косою вухом, годував його все літо, “вирощуючи для себе шапку”. Хлопчик заприятелював із зайцем: читав йому книжки, носив ласощі – молоді буряки і траву. Навіть написані поезії декламував зайцеві. Страх побачити засмаженого друга жив у Хлопчику. І він прийняв єдино вірне рішення: випустив його у полі. Батько з лозиною – не те розуміння, на яке сподівався син. Лише довкілля проймається його станом: “Житні колоски шелестіли над моєю головою, лагідно і зичливо, волошки тулилися до моїх колін, ніби утішали мене Усе живе навколо співчувало мені” [3, с. 301]. У світовідчутті Хлопчика все навколо живе, міниться барвами. Гармонія природи, світу передається письменником через прикмети рідного краю: дивовижні морозні малюнки на вікнах (“Чудом було, коли мороз після відлиги серед зими малював на шибках вікон свої дивовижні малюнки” [3, с. 204]), і сніжинки на рукаві, і приліт теплого вітру весни (“Чудом був приліт на крилах теплого вітру зими” [3, с. 204]), і зігріта сонцем трава, і зоряне вечірнє небо, що об’єднані вагомим авторським образом “чуда-дива” : “Відтак чудесного (виділено автором – Л.Я.) в світі ставало все більше, воно накочувалося на Хлопчика хвилею, солодкою і дразливою, до щему в грудях. Висохла, зігріта сонцем, тепла і м’яка на дотик босої ноги стежка навколо хати, блідо-зелені личика травиці <...>, і густо-червоні, як жарини на споді печі, пуп’янки півонії на осонні...” [3, с. 204-205]. Сині небеса, простелені по землі, цвітіння льону – емоційний знак потрясіння для Хлопчика. Він відкривав для себе цілий світ у синій квітці з крапелькою роси і віддзеркаленим сонцем. У системі засобів розкриття внутрішнього світу Хлопчика концептуальним є образ НЕБА, яке розбуджувало уяву і дозволяло творити власні картини і сюжети: “Розкішні, сліпучо-білі оболони у синьому бездонні його уява перетворювала на острови, по яких він бродив, на вітрильники, на яких він плавав, на казкові засніжені гори з дивовижними істотами, на птахів і звірів з материних казок” [3, с.206]. У вираженні захоплення красою природи, довершеністю земного творіння проступає внутрішній світ майбутнього письменника.

Носіями мудрості життя, уособленням сім’ї виступають в романі В.Дрозда “Пришестя” образи матері й батька. В українській традиції жінці відведена роль берегині родинного вогнища, звичаїв та обрядів. З особливою любов’ю й ніжністю виписано образ матері, яка є символом сили, терпіння, самовідданості. Він ніби створюється оповідачем-Хлопчиком із ситуацій, образів, життєвих фрагментів. Матері притаманні риси простої української селянки – чесність, відвертість, доброта, глибока віра в Бога, щирість. Сукупність цих рис є домінантною в характеристиці жінки, винятково мужньої, яку навіть трагедії навколишнього життя не змусили порушити народні моральні основи (відмова грабувати колгоспне майно при зміні влади; суворість до Хлопчика, який здійняв куряву під час обіду військовополонених німців). Вона пройшла через руїни Вітчизняної війни, трагедію голодомору 1947 року, хоч і жила в нестатках, але ніколи не нарікала на життя, хай яке воно не бідне; любила своє село, землю, роботу на ній. Розрізаючи жовті огірки, мати вибирає з них насіння. “Посіємо, синку, навесні” [3, с. 191]. Народна мудрість, повчання бринить в її словах –

відмові займатися грабіжництвом: “Чужий мед – гіркий мед...”, коли односельці “хапали” мед з колгоспної пасіки перед приходом німців. Золотими хвилинами дитячих спогадів постає в романі епізод пошиття до Пасхи обнови: червоної сорочки у білий горошок. Матерію мати обміняла на курку в місті. І це один із найсвітліших днів дитинства: “Я іду на Загальний двір, до колгоспної комори, сідаю на ганкові, аби більше людей побачило мою обнову <...> Червоно палахкоче в сонці нова сорочечка на мені, і я уже не біжу – лечу на крилах безмежної, неусвідомленої гаразд радості буття в цьому світі” [3, с. 210]. Типологічно він перегукується з аналогічним епізодом в повісті М.Стельмаха “Щедрий вечір”. Мати Ганна Іванівна глузує з Михайлика за бажання мати галіфе і обіцяє “березової каші” всипати, проте десь в глибині душі тамує біль, що в них, бідняків, немає статків купити чи пошити синові штанці, котрі він гак хотів маги. Надзвичайна радість охопила Михайлика: “Прокидаюся вранці, кидаюся до одешинки – і сам собі не вірю: на всю нашу скриню розкапустилося галіфе, і не просто з полотна, а до синього блиску нафарбоване бузиновим соком!” [5, с. 663]. У таких подіях – вияв материнської доброти, любові до сина. Як і в М Стельмаха, у В.Дрозда, мати любить Хлопчика не сліпо та егоїстично, вона відчуває до нього не лише любов, доброту, а й суворість і вимогливість. Наприклад, в епізоді, де Хлопчик, “збурюючи босими ногами пісок”, бігав повз військовополонених німців, які працювали на будівництві телятника, у той час, коли вони обідали. Мати допомагала від колгоспу готувати їм їжу. Побачивши, що за Хлопчиком куриться стовп пилу, вона дуже сердито, “як ніколи, гримає на нього: – Ти що, очумів? Не бачиш – л ю д и (виділено автором – ЛЯ.) обідають! Геть звідси!” [3, с. 216]. І ця материна наука – назавжди.

Смерть матері закарбована в пам’яті Хлопчика як трагічна осіння пора, зумовлена асоціативним ланцюгом образів вираження визрівання горя Хлопчика, що передано автором за допомогою епітетів: “мокра”, “холодна”, “сиротлива”. “осіння мряка”, “вода зі стріх”, “заплакане небо”. Це невтішна для Хлопчика втрата людини, яку він сильно любив, і господині, без якої осиротіло родинне гніздо: “Мати – осердя домашнього світу. Осердя вийнято і світ вочевидь розвалюється. Піч – ледь-ледь тепла, зігрітися нема де, гостре, до сліз, відчуття незатишку і сирітства” [3, с. 269]. У снах-мареннях Хлопчика – останні настанови матері без слів, лише рухами: “Мати ніби охрещувала мене р о д о в о ю (виділено автором – ЛЯ.) піччю, благословляла нею на довге життя, знову і знову нагадувала, аби я ніколи не забував гнізда, в якому виріс...” [3, с. 275]. Слушною є думка Віри Сулими при аналізі роману В.Дрозда “Острів у вічності”, що “образ передчасно померлої Матері несе особливе смислове навантаження, без якої її син – майбутній письменник – зазнає в роки сирітського дитинства бідувань і митарств. Образ Матері, як пряма алюзія образу Богородиці, невід’ємний від спогадів про дитинство” [8, с. 19]. А для майстра-письменника образ матері – у погляді на ікону Богородиці в сучасній київській квартирі, на якій залишилися назавжди “незмивано сліди моїх дитячих сліз...” [3, с. 271]. Образ сліз у романі В.Дрозд констатує як елемент безвихідного горя героя. Образ матері – назавжди

у свідомості В.Дрозда і у слові: “А ще – слово моє, що таке ж тимчасове, минуще, як вербовий хрест над її могилою” [3, с. 246].

Як і образ матері, образ батька є наскрізним у творі. Він теж зображений з погляду як дитини, так і дорослого оповідача. Найкращі риси українського селянина втілював у собі батько Хлопчика – працьовитий, порядний. У ньому сфокусована селянська мудрість і доброта, властива простим трудівникам. Хлопчик простежує звички батька, він добре розуміє, в якому настрої батько розмовляє, що в нього на думці, чи гнівається він, чи засмучений якимись турботами, чи радісний. За фахом – талановитий майстер-колісник, вільний митець. В.Дрозд використовує для характеристики будь-якої праці батька означення-дієслово “творив”. Виготовлене колесо батько дозволяв Хлопчику покатати по стежці, і цей процес – втілення незабутньої радості. Невипадково автор порівнює котіння колеса по землі з рухом сонця по небу. Окрім майстрування колес, батько малював коней і вирізьблював із дерева іграшки – ляльки. Коли підвішували їх на нитках до пальців рук, вони виконувші будь-які команди і справляли враження живих істот. Але найцікавішим було показування театру тіней. Казки для Хлопчика починалися з вистави: батько зчеплював пальці рук – і на білій стіні, коли горіла лампа, “стрибав зайчик, його наздоганяв сердитий вовк, повільно, неначе по грузькому болоту, брела корова, за нею впідстриба бігло телятко” [3, 192]. Повернувшись із фронту після поранення, налагоджував мирне життя. Для Хлопчика він – гордий, молодий, вірець справжнього чоловіка, який піклується про сім’ю. Голод 1947 року штовхнув його на незвичайний крок: винести з колгоспної комори, яку охороняли, мішок гороху. Хлопчик не вважав його злодієм, бо розумів, що це він робить заради дітей своїх.

На відміну від глибоковіруючої матері, батько в жорстокості колгоспного керівництва під час колективізації звинувачував Бога, бо покладав на нього відповідальність за кожну людину. “У хвилини відчаю він вимахував перед іконами на покуті кулаком і докірливо запитував: “А Ти куди дивишся?!” [3, с. 167], чим неодмінно викликав незадоволення матері. У 70-ті роки, відвідавши похорон батька, письменник, мудрий оповідач, орієнтуючись на вираз його обличчя, просвітлений та умиротворений, засвідчив примирення батька з Богом, Підтвердженням цього було і прохання батька, незадовго до смерті, хоронити його не за модною традицією (з оркестром), а з попом і занести обов’язково до церкви. Батько для Хлопчика – захоплюючий образ, однак для мудрого оповідача, який відокремлений від героя набутими мудрими знаннями, батько постає у реальному світі – принижений нестатками, податками, непоправними трагедіями, нездоров’ям, каліцтвом. Різниця у сприйнятті однієї й тієї ж людини головним героєм (Хлопчиком) і оповідачем (зрілим В.Дроздом) очевидна. Перший сприймає батька як чарівника, другий, маючи життєвий досвід, вбачає в ньому людину, яка змушена виживати у складних соціальних умовах.

Незабутнє враження на Хлопчика справив образ народного умільця діла Ладимира. У селі він фарбував дахи колгоспних комор. Письменник деталізує момент підготовки до роботи: “ставив триніжок, підвішував чавунний казан, вливав у нього запашну, золотисту олію” [3, с. 212]. У кип’ячу олію дід Ладимир вмочував скибку

хліба і подавав й Хлопчику – це була найсмачніша страва для малого. Потовчена фарба додавалася до олії – і виникало яскраво-червоне вариво. Вогнистий колір символізував собою життєву силу, святковість, радість, “емблематичний колір богів сонця” [7, с. 168], сприяв виникненню у Хлопчика почуття оновлення, а віддзеркалення білих хмар на дахах дарувало йому щасливе свято. Білий колір хмар на небі у даному контексті уособлює духовність і святість. У спогадах зрілого майстра-письменника виринає образ діда Матвія по материнській лінії, прозваного Семирозумом. Зі слів материних сестер, він змайстрував дерев’яного літака і пролетів на ньому через город. Образ діда Ладимира, збережений у пам’яті з дитинства, поєднаний із спогадами про діда Матвія, знайшов своє втілення і у повісті В. Дрозда “Семирозум”.

За допомогою коротких психологічних описів-ілюстрацій В.Дрозд висвітлює трагедію дитинства Хлопчика (війну, голод). Війна залишилася у пам’яті Хлопчика уособленням кривавого дійства, смерті. Пекельні картини війни письменник узагальнює через метафору “поранене дитинство”. Емоційний стан Хлопчика складається із відчуттів війни – її кольорів, звуків, запахів (гул, свист, ревисько снарядів; кривавий дощ бомб падає з неба). Чотирирічний Хлопчик не розумів слова смерть, але криваві сцени фіксувалися в його підсвідомості “чорним кошмаром, пульсуючою ранною” [3, с. 200]. Справжнім випробуванням для Хлопчика виявився голодний рік 1947-го, зображений через його спогади про особисто пережиті жахливі дні. Гіркі спогади – про страви часів голодомору. Найзаповітніші мрії Хлопчика голодної зими й весни – навколо їжі. Меню родини В.Дрозд іронічно називає “розкішним”: сковородники (цвіт акацій сушили, товкли і пекли), “Капусняк, засмачений підсмаженою на сковороді кобзою, затираха на воді і кулага (рідке тісто заквашували у макітрі, ніч воно знаходилося у теплі, потім довго варили його в печі)” [3, с. 240]. Характерна ознака того періоду – чорний колір (чорний світ, чорне поле за селом, зачорніє гнила картоплинка під ногами), за допомогою якого акцентовано сумні події. За “Словником символів” Дж. Тресіддера, чорний колір символізує відчай, горе, п’яному, є синонімом нещастя (чорні дні) [7, с. 410]. Навіть в описі приготування страви – гіркокого матаржаника – письменник не оминає чорного кольору: “з чорного, схожого на земний порох, крохмалю; товкла чорну лляну макуху”. Для дітей-сиріт, чиї батьки загинули на війні, відкрили їдальню. Одною разу вчителька віддала хлопчику свою порцію. Автор детально описує той обід: справжній суп із картоплею, шматочок хліба, чай із цукром, який Хлопчик необережно перекинув і не покуштував. Фраза “ридма ридав” підкреслює трагічність ситуації й горе героя. Крізь призму часу мудрий оповідач робить висновок: “...чи стало б моє покоління поколінням ш і с т д е с я т н и к і в, чи сталося б чудо п р и ш е с т я його на суспільну арену без голодного сорок сьомого року, без нашого страшного дитинства? Певен, що ні, не сталося б, не п р и ш л о” (виділено автором – Л.Я.) [3, с. 241].

У романі “Пришестя” В. Дрозд на основі фактів автобіографії розгорнув історію свого дитинства, ввівши в його текст образи малого Хлопчика, головного героя (носія авторського “я” в процесі формування та розвитку), і мудрого оповідача (уособлення зрілого характеру письменника). Внутрішній світ Хлопчика сформувався завдяки

впливу сім'ї, односельців, довкілля. Виходячи з особисто пережитого (катаклізми дитинства – голод, жахи і трагедії війни, гірке сирітство) й спостереженого, В. Дрозд виокреслив картину дитинства цілого покоління шістдесятників, покоління духовних бунтарів проти тоталітарного рабства.

Література

1. Боронь О. Образ саду в творчості Тараса Шевченка: генезис та семантика. – Слово і час. – № 5. – С. 57-63.
2. Дрозд В. Острів у Вічності // Березіль. – 2001. – № 11-12. – С. 23-154.
3. Дрозд В.Г. Пришестя // Дрозд В.Г. Злий Дух. Із житієм; Пришестя: Романи. – К.: Укр. письменник, 1999. – С. 155-311. – (Сер. “Сучасна укр. л-ра”).
4. Ромащенко Л. Проблема історичної пам'яті в творчості шістдесятників. – Слово і час. – 2002. - № 4. – С.45.
5. Стельмах М.П. Щедрий вечір // Твори в 7 т. – К.: Дніпро, 1983. – Т. 4. – С. 567-711.
6. Сулима 2004 – Сулима В. Смерть як життя на Острові у вічності: художнє моделювання світу в романі “Острів у вічності” В.Дрозда // Слово і час. – 2004. – № 8. – С. 15-22.
7. Тресиддер 1999 – Тресиддер Дж. Словарь символов. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 1999. – 448 с: ил.
8. Шкоропат Н. Мемуари Г.Костюка як спроба автобіографії покоління // Сучасність. – 2000. – № 7-8. – С. 88-94.

Аннотация

В статье рассматривается специфика изображения детства автора в автобиографическом романе известного прозаика-шестидесятника В.Дрозда “Пришестя” с точек зрения главного героя – маленького Мальчика (носителя авторского характера в процессе формирования и развития) и мудрого рассказчика-писателя, обладателя зрелого характера.

Summary

In this article the specific of representation of the author's childhood in the novel of autobiography of the famous writer of the sixty's V. Drozd “Pryshestia” is considered from the points of view of the main hero – the little Hlopchik (the carrier of the author's character in the process of formation and development) and the wise writer-talker, the possessor of the mature character.

Ключевые слова: история детства, семья, односельчане, родная земля, трагедия детства (голод, война).

Key words: the story of the childhood, the family, men from the same village, native earth, the tragedy of the childhood (the hunger, the war).

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Яшина Любов Іванівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мистецтвознавчої експертизи та гуманітарної підготовки Академії митної служби України (м. Дніпропетровськ).

Домашня адреса: 49094 Дніпропетровськ, вул Мандриківська, 163, кв. 111.

Телефон: (0562) 67-52-42.